

Alius est libanus phoenicis: in quo sunt cedri. De q. liij. Reg. v. b. Precipe vt serui tui pcedant tibi ligna de libano.
 a **Equalis ponderis:** ad differentias vnctionis: vbi non sunt omnia equalis ponderis. b **Thymiama:** non vnguentum sed incensum. c **Quicūq;** fecerit simile: sicut fecit herodes agrippa. De quo dicit Act. xij. d. Herodes vestitus veste regali sedit pro tribunali etc. Popul^o autem acclamabat ei voces dei non hominis: Et festin^o at pcessit eū angel^o dñs: eo q nō de disseet honorem deo.

Expo. Ca. XXXI.

A d **Curus** ē dñs etc. Hic sedit moyses de artificū electione ad omnia p̄dicta faciēda. Unde dicit: Locutus est domin^o etc.

e **Beseleel.** De genere huius fuit dauid. Unde. ij. Reg. xxj. d. dicitur: Dauid filius salus polymitaris.

f **Spiritu dei:** per quez mechanicā fuit: multo magis illuz per quez faciēda sunt spiritalia. g **Sapientia:** quo ad deum.

A 7.35.0

h **Scientia:** quo ad proximū. i **Intellectus:** q ad vtrūq; repleuit euz dominus.

k **Quia signū est.** Argumentum q p̄ceptū d̄ sabbato ē ceremonialē. l **Sanctum:** id est sanctificans. m **Opus:** seruuile scilicet. Niere. xvij. c. Nolite p̄dēra portare in die sabbati.

B

n **Sabbatum est.** Etate vlt. g. Er̄it sabbatum ex sabbato.

o **Quas tabulas.** Due tabule sūt capax intelligentia et tenax memoria. Niere. xxxj. f. Dabo legem meam in visceribus eoz: et in corde eozū scribā eaz. Prouer. liij. a. Circūda eas gutturi tuo. ij. Cor. iij. a. Epistola nostra vos etc.

Expo. Ca. XXXII.

A d **Idēs autem popul^o** q morā faceret: et tamen tantum quadraginta diebus fuerat tibi. Quid ergo de clericis curatis: qui tāto tpe parisi^o morant^o: Nec excusant si theologiam audiūt: quia et moyses accepturus legem: et ex

De sa. vnctione c. vnico in fine.

a **Equalis ponderis erūt omnia:** Faciesque thymiama compositum opere vnguentarij / nuxum diligenter et purum et sanctificatione dignissimū. Cūq; i tenuissimū puluerēz vniuersa contuderis: pones ex eo coram testimonio tabernaculi: i quo loco apparebo tibi. Sanctum sanctorū erit vobis thymiama. Talem compositionem non facietis in vltus vestros: quia sanctū ē domino. **Mo-**
 c **mo quicūq;** fecerit simile vt odore illius perfruat^o / peribit de populis suis.

Ca. XXXI

A d **Curusq;** ē dominus ad moysen / dices: Ecce vocaui ex noie beseleel filiū huri filij hur de tribu iuda: et impleui eū spiritu dei sapientia / intelligentia et scientia in omni opere ad excogitādū fabre q̄cquid fieri poterit ex auro et argento et ere / marmore et gemmis et diuersitate lignoz: deditq; ei sociū booliab filiū achisamech de tribu dan. Et in corde hominis erudit^o posui sapientiaz: vt faciant cuncta que p̄cepti tibi: tabernaculum sēderis et arcam testimonij / et propitiatorū quod super eam est: et cūcta vasa tabernaculi / mēsamq; et vasa eius: candelabrum purissimū cum vasis suis / et altaria thymiamatis et holocausti et omnia vasa eozū: labium cum basi sua: vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti et filijs eius vt fungantur officio suo in sacris: oleum vnctionis et thymiama aromatz in sanctua-

p̄cepto domini moratur cum dño. Moyses persona ecclesię: aaron / vicarius. Ad litterā / vicarius pecuniam extorquet a populo sibi commissio / de salute animaz parum curat. Esa. lviij. a. Iustus perit et nō est q̄ recogitet in corde suo. Berit. Cadit asina: et est qui subleuat: perit anima et non est qui curat.

A d **Omnia que p̄cepti tibi / facient.** Et locut^o est domin^o ad moysen / dicens: Loquere filijs israel / et dices ad eos: **G**uidete vt sabbatū meuz custodiatis: quia signū est inter me et vos in generationibus vestris: vt sciat^o quia ego dominus q̄ sanctifico vos. **C**ustodite sabbatū meum. Sanctum em̄ ē vobis. Qui polluerit illud / morte moriat^o. Qui fecerit in eo opus / peribit aia illius de medio populi sui. **S**ex diebus facies opus / in septimo sabbatum ē requies sancta domino. Omnis q̄ fecerit opus i hac die / moriet^o. Custodiant filij israel sabbatum: et celebrent illud in generationibus suis. **P**actuz ē sempiternuz inter me et filios israel / signūq; perpetuu: **S**ex enim diebus dominus fecit celum et terram / et in septimo ab omni opere cessauit. **D**edit q; dñs moysi cōpletū huiuscemodi sermonibus in monte sinai duas tabulas testimonij lapideas / scriptas digito dei.

Ca. XXXII.

A d **Idēs autē pp̄ls q;** morā faceret descēdendi de monte moyses: p̄gregat^o aduersus aarō: ait / Surge: fac nobis deos q̄ nos p̄cedāt: **A**d moysi em̄ huic viro q̄ nos eduxit d̄ fra egypti i gramus qd̄ acciderit ei: **D**ixitq; ad eos aarō: **T**ollite in aures aureas de vxoz filiozūq; et filiaz vestraz aurb^o / et afferte ad me. **S**icut pp̄ls q̄ iusserat / deferens in aures ad aaron. **Q**uas cū ille accepisset: formauit ope fusorio: et fecit ex eis vitulū cōstantē. **D**ixerūtq;:

ret. Joh. x. b. **D**er cennarius et qui non ē pastor etc. Et adhuc tolerabile esset hoc si fugeret mercennarius: sed ipse qd̄ pessimū est sedus pcutit euz lupo. **U**nde ipse dicit Esa. xxvij. d. Percussim^o sedus cum morte etc. **P**rouer. i. b. **A**bscondam^o tendiculas p̄ra isontē: frustra deglutiam^o eū. **P**ostq; moyses moratus est in monte cū domino quadraginta diebus / miserūt iudē: vt dicit ioseph^o: ad radices montis nūcios / si forte inueniret vestigia hominis: qui non inueniret nisi ferarū vestigia / putaret mortuū moysē: vel in cglū translātū: redierūt ad hur et aaron / q̄ loco moysi erāt duces populi. **J**udei itaq; putantes se destitutos duce / recolentes idola egypti / et maxime apim taurum / scilicet gneum / postulauerūt hur et aaron / vt fieret eis vitulus conflatilis / qui eos p̄cederet et duceret / quez etiaz adorarent: quorum petitionem cum resisteret hur / spur^o sus focauerunt eum: **A**aron vero timens pessisug^o volens callide hoc ipedire / exegit ab eis quod char^o habebāt ad faciendum vitulus / scilicet in aures et monilia: vt ita suę auaricie consulentes / a suo proposito desisterēt: **S**ed nec sic desisterūt / immo quez p̄ciosa ad vitulum faciendus obtulerunt. **Q**uz cum accepisset formauit ex eis vitulum conflatilez opere fusorio. **T**radunt tamen quidam aaron proiecisse ea in ignem / et inde opere demonis conflatum caput vituli: **Q**uod tamē quandoq; vitulus / quandoq; caput vituli vocat. **S**ancti tamē nō multū excusant hic aaron.

C

5.20.0

B

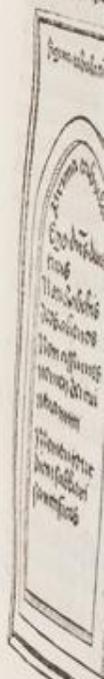
5.14.0

7.31.0

Exul. 9. b.

A

Act. 7. 0

Di sunt dij tui: Tamē excusant se hebrei / dicētes q̄ eli / on non tantū deos / sed etiā dominos sonat: et dicunt se petij / se duces itineris. **b** **Harō edificavit al.** Hic nō liquet excusatio aaron. **c** **Cras solennitas domini:** id est vi tili: quē q̄si deū colere disposuerant. **d** **Surrexerūt lu / dere.** i. vitulū adora / re. **z** alis fuit lud⁹ his / mael cum isaac: **Ben.** **xxi. a.** Sic sepe sacer / dotes in solennib⁹ die / bus / post magnā obia / tionē / faciūt relaxatio / nē / p̄nitētiā: et dār li / centiā comedēdi et bi / bendi ad libitū / vñ se / pe inep⁹ sequit lud⁹. **e** **Uade descen / per cōpassionē et hūili / tatē.** Qd̄ si facerēt nri / plati / destruerent q̄dē / vitulū: id ē petulantia / subditoꝝ. **Uñ** **Ap̄lus** **ij. Cor.** **xi. g.** Quis i / firmat rē. **f** **Reces / serunt cito de via.** Via qua venit de⁹ ad / homines est gratia. **i.** **Cor.** **xij. d.** Adhuc ex / cellentiorē viā ostēdo / vobis. Item via qua / homo vadit ad deū / p̄nitentia vel innocē / tia. **Ps.** **In via hac q̄ / ambulabam rē.** Item / via qua homo recedit / a dō / peccati. **Idiēre.** **xxij. c.** In domo mea / iuēi malū rē. **Et** **Ps.** **Fiat via illoꝝ tenebrę / et lu.** **rē.** **g** **Dimitte / me.** Obtrēs p̄cisus / moysi loq̄t̄ dñs. **Esa.** **liij. c.** Mō ē q̄ inoacet / nomē tuū / et p̄surgat / et teneat te. **Ezech.** **xxij. g.** Quisui s̄ eis / vix q̄ interponeret se sepē rē. **h** **Moyses aut̄ orabat:** sicut platus p̄ subditis suis. **Sap.** **xvij. d.** Properas homo / sine querela dep̄cari / p̄ populo: p̄ferēs sup̄ seruitutis scuz / oñōnē. **rē.** **Ne q̄so di.** Duo allegat moyses p̄ p̄lo. **Pri**

mo / collata bñficia: **Secō** irrisione hostiū. **De p̄mo dī** **Dasi.** **ij. d.** **Ne q̄sum⁹** tradas nos i p̄peruū / p̄pter nomē tuū rē. **Ha** **ruch. iij. a.** **Moli** meminisse iniquitatis patrū n̄oꝝ: s̄ memēto / man⁹ tuę. **rē.** **De scō.** **Ps.** **Propiti⁹** esto p̄ctis nostris: ne / forte dicāt rē. **k** **Abraā:** **Ben.** **xxij. c.** **l** **Isaac:** **Ben.** **xxvj. a. in** **Israel:** **Ben.** **xxvij. c. n** **Pla** **catusq̄ ē.** Sic orōe / plati boni placat dñs. **Isa.** **vlti. d.** **Orate** p̄ / inuicem vt saluemini: **Rumeri.** **ij. c.** **Dultuz** em̄ valet rē. **o** **Ne face. malū.** **Malū** duplex / p̄nē / et / culpe. **Culpe** duplex / original⁹ / et actual⁹. **Ac** / tualis duplex / cōmissi / onis / et omissionis. **Et** / vtrūq̄ duplex: mortal⁹ / et v̄cial⁹. **Nullū** horū ē / a deo. **Itē** malū p̄nē / duplex: sc̄l⁹ / et dāni. **Sē** / sul duplex: tpale / et eter / nū. **Et** tpalis duplex: / p̄nē / et purgatorij. **Eter** / nū duplex: iter⁹ / om̄is / p̄sc̄ie: exteri⁹ / ignis / ge / hēnē. **Esa.** **vlt. g.** **Ter** / mis eoz nō moriet: et / ignis n̄ extinguet. **De** / b̄malū ē a deo. **Esa.** **xxx. g.** **Prepata** est ab / heri tophet. **Itē** p̄ / na dāni duplex: admo / ra et amora. **Admora** / duplex: diminutio bo / ni natural⁹: ablatio bōi / gratiū. **Neutrū** ho / rū ē a deo faciēte: s̄ p̄ / mittēte. **Aug⁹.** **Mō** fit / maluz qd̄ dñs non fa / ciat / vel sinendo vt si / ant v̄l faciēdo vt sint. **Itē** p̄na dāni amora duplex: sep̄atio a diuina v̄siōe: et sep̄atio / ab electoꝝ p̄gregatōe. **Vtrūq̄** horū ē a dō faciēte. **Uñ** **Dat** / thei. **xy. c.** **Uō** gregabūf an̄ eū oēs gē. **rē.** **Malū** p̄nē. **Amos** **ij. b.** **Si** erit in ciuitate rē. **Esa.** **xlj. a.** **Ego** dñs faciēs pacē et / creans malum. **p** **Audiens** autem iosue: qui forte

quasi diceret: Cum duobus modis sum cu hominibus/neu/ tro modo volo esse cum eis. Si enim essem cum eis vt cum malis disperderē eos: qđ nolo ppter te: Si vt cu bonis /cō/ psolarer eos: quod nolo: quia indigni sunt. a **Cultu suo:** id ē festiuis vestib⁹: Vel Me dispdā: quasi diceret: Ad pre/ sens in hoc punieris:

qz amittes dei manife stā p̄sentias: quia non ita familiariter et p̄sen tialiter loquetur tecuz per angeluz vt prius.

b **Delebo te:** pro maloꝝ pte. Reliquias enim reſeruauit vt sint testimonium/ et basis euangelice veritatis.

c **ſam nunc de/ pone:** id est depones ornam tuū. Orna tum vocat tabernacu lum paruū/ quod erat poſitū ad radices mō tis: et tunc poſitum eſt extra caſtra/ quaſi di/ ceret: in hoc punieris: quia amittes dei ma/ niſtam p̄ſentiam. Ad litterā: cultioꝝa or namenta depoſuerūt in ſignū p̄nitentię: ſi/ cur niniuitę ad p̄edi/ cationem Joņę.

d **Stabat ad oſti/ um:** illud illuminans vndiqz. e **Loque baturę cum moy/ ſe:** de nube illa domi nus. f **Et adora/ bant:** non moyſen: ſz deum in nube loquen tem. g **Pręcipiſ vt educam:** Inter/ lin. nō quod maneret in tabernaculo/ ſed in quolibet loco atrij ſi/ bi cōſtituto. Hic ē ar/ gumentū ſemper alti/ quez debere eſſe in ec/ cleſia qui orat pro po pulo/ et cuſtodiat eccle ſiam. Eſa. lxxij. b. Su/ per muros tuos hieru ſalem conſtitui cuſto/ des etc. h **Ex no/ mine:** id eſt ſigno qđ dam familiari p̄ſede/ ſtinationis eterne.

i **Facies mea p̄/ cederet te:** Facies dei filius ē: De qua Ibe/ ſer. xv. d. Facies tua plena eſt gratiarū. Et David: Oſtende nob̄ dñe faciem tuā/ et ſalut erimur. k **Pręce det te:** quaſi non po pulum qui peccauit. l **Si non tuipe p̄/ cedet:** quaſi diceret moyſes: nō ſufficit mi/

a est cultu suo. Dixitqz domi nus ad moysen: Loquere fi lijs israel: Popul⁹ dure cer uicis es: semel ascendam in medio tui/ et delebo te. Jam nunc depone ornatum tuū / vt sciam quid faciā tibi. De posuerunt ergo filij israel or natum suum a monte ozeb.

Moyſes quoqz tollens ta bernaculū/ tetendit extra ca ſtra procul: vocauitqz nomē eius tabernaculū ſederis. Et omnis populus qui habebat aliquā queſtionē/ egredieba tur ad tabernaculuz ſederis extra caſtra. Cūqz egredere/ tur moyſes ad tabernaculū / ſurgebat vnuerſa plebs: et ſtabat vnusquiſqz in oſtio pa pilionis ſui: aſpiciebātqz ter gum moyſi/ donec ingredere tur tentoriū. Ingreſſo autez illo tabernaculū ſederis/ de ſcendebat columna nubis/ et ſtabat ad oſtium: loqueba/ turqz cū moyſe/ cernentibus vnuerſis qđ columna nubis ſtaret ad oſtiuꝝ tabernaculi.

f Stabantqz ipſi/ et adorabāt p fores tabernaculoꝝ ſuoꝝ. Loquebat autē dñs ad moy ſen facie ad faciē/ ſicut loqui ſolet homo ad amicum ſuū. Cūqz ille reuertereſ i caſtra / miniſter eius ioſue filius nun puer/ nō recedebat de tabna culo. Dixit autez moyſes ad dñm: Pręcipiſ vt educā po pulū iſtū/ et nō indicas mihi quē miſſurus es mecū: p̄ſer tum cū dixeris/ noui te ex no mine: et inueniſti gratiā corā me. Si ergo inueni gratiā in p̄ſpectu tuo/ oſtende mihi fa ciē tuā/ vt ſciā te/ et inueniam gratiā ante oculos tuos: Re ſpice populū tuū gentē hāc.

i Dixitqz dñs: Facies mea p̄ cederet te/ et requez dabo tibi. l Et ait moyſes: Si nō tuipe p̄ cedet/ ne educas nos d lo

hi vt tu deus p̄cedas me/ niſi et p̄ſens ſis et populo ſicut et mihi. Vel in facie intellexit moyſes aliquem ſimillimum deo mitti / et non ipſum deum venire cum eo: et ideo: ſi non tuipe etc. m **Et vocabor in nomine dñi:** id eſt vocari me faciā deū/ et ducē veſtrū ex miraculis qđ faciā: et nō ob aliō

co iſto. In qđ em ſcire poter/ mus ego et popul⁹ tuus inue niſſe nos grāz i p̄ſpectu tuo/ niſi ambulaueris nobiſcū/ vt glorificemur ab oibus pplis qđ habitāt ſup terrā: Dixit au tē dñs ad moyſen: Et verbū iſtud qđ locut⁹ es faciā. In ueniſti em gratiā corā me: et teipm noui ex noiē. Qui ait: Oſtēde mihi gloriā tuā. Re ſpōdit: Ego oſtendā omne bo nū tibi/ et vocabor in nomie dñi corāz te: et miſerebor cui voluero/ et clemēs ero in quē mihi placuerit. Ruſūqz ait: Nō potens videre faciē me/ am. Nōn em videbit me hō et uiuet. Et itez: Ecce inqt eſt locus apud me/ ſtabis ſupra petram. Cūqz trāſibit gloria mea/ ponā te in foramine pe tre/ et p̄tegā dextera mea do nec tranſeā: Tollāqz manuꝝ meam/ et videbis poſteriora mea: faciē autē meā videre nō potens.

n **Ca. xxxiii.** C deinceps/ p̄cide aut tibi duas tabulas la/ pideas/ inſtar priorū: et ſcribā ſup eaſ vba qđ habu erūt tablē quāſi fregiſti. Eſto par⁹ mane/ vt aſcēdas ſtatim in montē ſinai: ſtabiſqz mecū ſup verticē mōtis. Null⁹ aſ cēdat tecū/ nec videat qđ ſpiā p totū montem: bouēs qz et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

o **Et ſcribam/ here. xxxij. f.** Dabo le gem meam in viſceri/ bus eorum/ et in corde eorum ſcribam eam. q **Quas fregiſti:** xxxij. d. Fractio ta/ bularū/ abolitio eſt ce/ rimoniarū. Das fre/ git moyſes: id eſt chri ſtus: qñdo leproſſi te/ tigit: Luc. v. c. Et qñ diſcipuli vellebant ſpi caſ i ſabbato: Mat. xij. a. Et quando p̄ cepit languenti vt tol leret grabatum: Joh. v. b. r **At ascen das ſtatim.** Argu/ mentum eſt / qđ bonuz opus via eſt ad ſpiri/ tualem intelligentiāz. Eſaie vij. b. Si nō cre dideriſ/ nō intelligeſ. Prover. xvj. a. Ido/ minis ē animā p̄p̄a rare/ et domini eſt gu/ bernare liguā. Berni. Lingua/ anime deuo/ tio. s **Boues qz et oues qz** et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

r **Et ſcribā ſup eaſ vba qđ habu erūt tablē quāſi fregiſti.** Eſto par⁹ mane/ vt aſcēdas ſtatim in montē ſinai: ſtabiſqz mecū ſup verticē mōtis. Null⁹ aſ cēdat tecū/ nec videat qđ ſpiā p totū montem: bouēs qz et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

s **Et ſcribā ſup eaſ vba qđ habu erūt tablē quāſi fregiſti.** Eſto par⁹ mane/ vt aſcēdas ſtatim in montē ſinai: ſtabiſqz mecū ſup verticē mōtis. Null⁹ aſ cēdat tecū/ nec videat qđ ſpiā p totū montem: bouēs qz et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

t **Et ſcribā ſup eaſ vba qđ habu erūt tablē quāſi fregiſti.** Eſto par⁹ mane/ vt aſcēdas ſtatim in montē ſinai: ſtabiſqz mecū ſup verticē mōtis. Null⁹ aſ cēdat tecū/ nec videat qđ ſpiā p totū montem: bouēs qz et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

v **Et ſcribā ſup eaſ vba qđ habu erūt tablē quāſi fregiſti.** Eſto par⁹ mane/ vt aſcēdas ſtatim in montē ſinai: ſtabiſqz mecū ſup verticē mōtis. Null⁹ aſ cēdat tecū/ nec videat qđ ſpiā p totū montem: bouēs qz et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

niſi qz volo: et qz miſe rebor etc. n **Nō em vid. me hō.** i. Job. liij. c. Mōo deū vidit vnqz. Cōtrariū Job. xliij. b. Qui videt me/ videt et patrē meum.

o **Et ſcribam/ here. xxxij. f.** Dabo le gem meam in viſceri/ bus eorum/ et in corde eorum ſcribam eam. q **Quas fregiſti:** xxxij. d. Fractio ta/ bularū/ abolitio eſt ce/ rimoniarū. Das fre/ git moyſes: id eſt chri ſtus: qñdo leproſſi te/ tigit: Luc. v. c. Et qñ diſcipuli vellebant ſpi caſ i ſabbato: Mat. xij. a. Et quando p̄ cepit languenti vt tol leret grabatum: Joh. v. b. r **At ascen das ſtatim.** Argu/ mentum eſt / qđ bonuz opus via eſt ad ſpiri/ tualem intelligentiāz. Eſaie vij. b. Si nō cre dideriſ/ nō intelligeſ. Prover. xvj. a. Ido/ minis ē animā p̄p̄a rare/ et domini eſt gu/ bernare liguā. Berni. Lingua/ anime deuo/ tio. s **Boues qz et oues qz** et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

r **Et ſcribam/ here. xxxij. f.** Dabo le gem meam in viſceri/ bus eorum/ et in corde eorum ſcribam eam. q **Quas fregiſti:** xxxij. d. Fractio ta/ bularū/ abolitio eſt ce/ rimoniarū. Das fre/ git moyſes: id eſt chri ſtus: qñdo leproſſi te/ tigit: Luc. v. c. Et qñ diſcipuli vellebant ſpi caſ i ſabbato: Mat. xij. a. Et quando p̄ cepit languenti vt tol leret grabatum: Joh. v. b. r **At ascen das ſtatim.** Argu/ mentum eſt / qđ bonuz opus via eſt ad ſpiri/ tualem intelligentiāz. Eſaie vij. b. Si nō cre dideriſ/ nō intelligeſ. Prover. xvj. a. Ido/ minis ē animā p̄p̄a rare/ et domini eſt gu/ bernare liguā. Berni. Lingua/ anime deuo/ tio. s **Boues qz et oues qz** et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

s **Et ſcribā ſup eaſ vba qđ habu erūt tablē quāſi fregiſti.** Eſto par⁹ mane/ vt aſcēdas ſtatim in montē ſinai: ſtabiſqz mecū ſup verticē mōtis. Null⁹ aſ cēdat tecū/ nec videat qđ ſpiā p totū montem: bouēs qz et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

t **Et ſcribā ſup eaſ vba qđ habu erūt tablē quāſi fregiſti.** Eſto par⁹ mane/ vt aſcēdas ſtatim in montē ſinai: ſtabiſqz mecū ſup verticē mōtis. Null⁹ aſ cēdat tecū/ nec videat qđ ſpiā p totū montem: bouēs qz et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

v **Et ſcribā ſup eaſ vba qđ habu erūt tablē quāſi fregiſti.** Eſto par⁹ mane/ vt aſcēdas ſtatim in montē ſinai: ſtabiſqz mecū ſup verticē mōtis. Null⁹ aſ cēdat tecū/ nec videat qđ ſpiā p totū montem: bouēs qz et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

o **Et ſcribam/ here. xxxij. f.** Dabo le gem meam in viſceri/ bus eorum/ et in corde eorum ſcribam eam. q **Quas fregiſti:** xxxij. d. Fractio ta/ bularū/ abolitio eſt ce/ rimoniarū. Das fre/ git moyſes: id eſt chri ſtus: qñdo leproſſi te/ tigit: Luc. v. c. Et qñ diſcipuli vellebant ſpi caſ i ſabbato: Mat. xij. a. Et quando p̄ cepit languenti vt tol leret grabatum: Joh. v. b. r **At ascen das ſtatim.** Argu/ mentum eſt / qđ bonuz opus via eſt ad ſpiri/ tualem intelligentiāz. Eſaie vij. b. Si nō cre dideriſ/ nō intelligeſ. Prover. xvj. a. Ido/ minis ē animā p̄p̄a rare/ et domini eſt gu/ bernare liguā. Berni. Lingua/ anime deuo/ tio. s **Boues qz et oues qz** et oues nō paſcāt ecōtra. Exci dit qđ duas tabulas lapideas q̄les antea fuerāt: et de nocte cōſurgēs/ aſcēdit i montē ſinai/ ſicut p̄cepit ei dñs/ por tans ſecū tabulas. Cūqz de ſcendiſſet dñs p nubes/ ſtetit moyſes cuz eo iuocās nomē dñi. Quo trāſeunte corā eo/ ait: Dominator dñe deus/ miſericors et clemens/ pati ens et multę miſerationis/ ac verax: qui cuſtodis miſericor diam in milia/ qui auferſ ini qđtātē et ſcēlera atqz peccata:

Ro. 9. c.

24. q. 1. c. quia ex sola.

A Dcul. 10. 2.

Diere. 32. c.

† Ps. 105.

XXIII. ...

hoc seculo: Sobrie quo ad nos/per temperantiam: iuste quo ad proximum: per iustitiam: pie quo ad deum: per prudentiam. a **A**pud te: id est tui compatione. **E**saie. lxxij. b. Uniuersę iusticie nostre etc. **J**ob. iij. d. **N**iquid homo dei compatione iustificabit etc. b **M**er se: sed p te. **E**saie. xliij. d. **E**go sum ego sum ipse: qui deleo iniquitatem etc.

De pe. dif. 4. c. qd est qd dicit.

B

Matrux filijs. **C**ontra: **D**eut. xxij. c. **N**o occidentur patres p filijs etc. **E**cechie. xvij. e. **F**ili no portabit etc. **A**d h dicit **B**reg. **D**ns reddit iniquitate patru i filijs: quia cum p baptismu ab originali culpa lauamur: no ia parentu culpam: quas nos ipi committimus: habemus. **A**lter etiam soluit: vt hoc de pena tpali illd de eterna intelligatur.

Ego imbo patrum: vobiscu scilicet si obedieris. **Q**ue nunqua visa sut. **I**nterlin. dicit de die iudicii ad littera accipiendu est. **S**z salua illa iterlineali: potest intelligi de signis que fecit tpeo Josue: quado in septimo circutu corruerunt muri hiericho: **J**osue. vi. c. **E**t d statione solis: **I**bidez x. c. **D**e diuisione iordanis: **I**bidem. iij. c.

Deut. 7. a.

Egypte eicia. **A**rgumetu qd dominus p se et immediate peccata dimittit. **E**sa. xliij. d. **E**go su ego su ipe qui deleo iniquitates popt me. **E**t sic p or est peccati remissio qd grę ifusio. **Z**elotes: **Z**elo maritali diligens sponsa ne fornicet. **D**e imolatis: in honore idoli cui fuerant immolata.

5. Reg. 11. a.

Fornicari faciunt: sicut fecerunt salomones. **I**j. Reg. xi. a. vbi dicit: **L**umqz iam esset salomō senex: deprauatū est cor ei etc. **E**n **E**ca. xlvij. c. **I**nclinaisti femora tua etc.

C

Sic pcepisti tibi. **S**xxij. b. **M**er se: id est in apult: quando noui manipuli spicaruz offerebantur. **M**er se eni verni tps: apli scilicet. **C**elabis arare: **L**u. p/

5. 13. a. Luc. 2. d.

Nullusqz apud te per se innocens est. **Q**ui reddes iniquitatem patrum filijs ac nepotibus in tertia et quartam progeniem. **F**estinusqz moyses incuruat est pronus in terram: et adorans ait: **S**i inueni gratiam in conspectu tuo domine: obsecro vt gradiaris nobiscum: populus enim dure ceruicis est: et vt auferas iniquitates nostras atqz peccata: nosqz possideas. **R**espōdit dominus: **E**go imbo patrum: videtibus cunctis: si gna facias que nūqz visa sut super terram: nec in vllis gentibus: vt cernat populus iste i cuius es medio: opus domini terribile: quod factus su.

Obserua cuncta que hodie mandauit tibi. **E**gypte eicia: ante faciem tuam amorreum: et chanaanem: et ethiumphereseum quosqz et euenum et hiebusuz. **C**auene vnqz cu habitatoribus terre illius iugas amicitias: que tibi sunt i ruina: sed et aras eoru destrue: confringe statuas: lucosqz succide. **N**oli adorare deum alienum. **D**ominus zelotes nomen eius: deus est emulatoz. **N**e in eas pactum cum hominibus illarum regionu: ne cum fornicati fuerint cum dijs suis: et adorauerint simulacra eorum: vocet te quispiam: et comedas de immolatis: **N**ec uxorem de filiabus eoru accipies filijs tuis: ne postqz ipse fuerint fornicate: fornicari faciant et filios tuos in deos suos. **D**eos conflatiles no facies tibi. **S**olennitatem agrorum custodies. **S**eptem diebus vesceris agrum si cuius pcepisti tibi in tempore messis nouoru. **M**er se eni verni temporis egressus es de egypto. **D**ne quod ap-

hibet b valde necessarius: patet q oia opa phibet: **T**u **S**lo. hic **A**ug. **S**olennitate hebdomadaru: **Q**ue dicit solennitas hebdomadaru: quia septē hebdomade computant a pascha vsqz ad pentecosten: **L**euit. xxij. c. **P** **S**acres tibi: id est celebrabis: sicut tibi pceptum est supra. xxij. b.

Lucta condunt: in autūno. **L**ule ro: id est abstulero. **E**t appente i cōspectu dñi: qz dñs pfortauit seras portarum tuarum o tibi: rufale. **S**uper fermento: id est cū fermento. **P**mitias offeres: si militer et consumatio: ne: quia ipse est alpha et o: **A**poc. i. c. **E**t iō primitie et decime datur ei. **S**cribe tibi verba hec. **C**ontrariu dī supra eodes xxij. a. ibi: **P**recide tibi duas tabulas lapideas instar priorum: et scribam super eas. **E**t dī etiaz **D**eut. x. a. qz dominus scpsit. **S**olutio: **N**otest dici qz auctoritas scribendi fuit i domino: s; ministrū fuit in moyse. **N**el potest dici probabilis: qz dominus ipse vel angelus in quo dominus loquebatur scpsit decem pcepta in tabulis: et scriptas dedit moyse. **Q**uod autē dicit isra. d. **S**cripsit moyse in tabulis decem verba fēderis: exponitur: id est scripta recepit. **N**el forte scripsit: et dominus dicit: ut quasi magister: **E**t hoc videt velle quod dicit hic: scribe: **P**riores vero quas fregit moyse: scripserat ipse dominus: **H**oc inuit hieultima **S**lo. **A**ug. **E**t scripsit moyse etc. **P**epigi fedus. **S**. xxij. b. **C**onuta esset facies: id est radij miri splendoris ferebantur de facie eius: qui reuerberabāt oculos intuentiu quos **A**póstolus appellat gliaz vult' moyse. **C**or. ij. b. **S**imile: quando dominus fecit corrigiam de reftibus: **J**ob. ij. c. **R**euerfi sunt. **R**etro abierunt fugietes eū cū vocaret eos.

Lucta condunt: in autūno. **L**ule ro: id est abstulero. **E**t appente i cōspectu dñi: qz dñs pfortauit seras portarum tuarum o tibi: rufale. **S**uper fermento: id est cū fermento. **P**mitias offeres: si militer et consumatio: ne: quia ipse est alpha et o: **A**poc. i. c. **E**t iō primitie et decime datur ei. **S**cribe tibi verba hec. **C**ontrariu dī supra eodes xxij. a. ibi: **P**recide tibi duas tabulas lapideas instar priorum: et scribam super eas. **E**t dī etiaz **D**eut. x. a. qz dominus scpsit. **S**olutio: **N**otest dici qz auctoritas scribendi fuit i domino: s; ministrū fuit in moyse. **N**el potest dici probabilis: qz dominus ipse vel angelus in quo dominus loquebatur scpsit decem pcepta in tabulis: et scriptas dedit moyse. **Q**uod autē dicit isra. d. **S**cripsit moyse in tabulis decem verba fēderis: exponitur: id est scripta recepit. **N**el forte scripsit: et dominus dicit: ut quasi magister: **E**t hoc videt velle quod dicit hic: scribe: **P**riores vero quas fregit moyse: scripserat ipse dominus: **H**oc inuit hieultima **S**lo. **A**ug. **E**t scripsit moyse etc. **P**epigi fedus. **S**. xxij. b. **C**onuta esset facies: id est radij miri splendoris ferebantur de facie eius: qui reuerberabāt oculos intuentiu quos **A**póstolus appellat gliaz vult' moyse. **C**or. ij. b. **S**imile: quando dominus fecit corrigiam de reftibus: **J**ob. ij. c. **R**euerfi sunt. **R**etro abierunt fugietes eū cū vocaret eos.

Exodi

locutus est: venerunt ad eum etiam omnes filij israel. Qui bus p̄cepit cuncta que audierat a dño in monte sinai. Impletisq; sermonibus posuit velamen sup faciem suam: qd̄ ingressus ad dñm et loquens cum eo aufererat donec exiret: et tunc loquebat ad filios israel oia q̄ sibi fuerant imperata. Qui videbant facie egredientis moysi esse cornuta: sed optabat rursum ille faciem suam quando loq̄bat ad eos. **Ca. XXXV.**

Cor. 3. c.

A

Litur congregata omni turba filioꝝ israel dixit ad eos: Hec sunt q̄ iussit dñs fieri: Sex diebus faciatis opus: Septimo dies erit vobis sanctus: sabbatum et requies dñi. Qui fecerit opus in eo occidet. Nō succendetis ignem in oibus habitaculis vestris per dies sabbati. Et ait moyses ad oem cateruā filioꝝ israel: Iste est sermo que p̄cepit dñs dicens: Separate apud vos primitias dño. Omnis voluntarius et prompti animi offerat eas dño: Aurum / argentum / et es / hiacynthu / et purpurā: coccuq; bis tinctu / et byssu / pilos caprarum: et pelles arietum rubricatas et hiacynthinas: ligna sethim / et oleu ad luminaria cōcinnanda: et vt̄ oficiat vngue

Ex. 25. a.

B

tū et thymiam suauissimū: lapides onychinos / et gemmas ad ornatu sup humeralis et rationalis. Quisq; vestru est sapiens / veniat et faciat qd̄ dñs imperavit / tabernaculu / scz et tectu ei / atq; operimentu / anulos et tabulata cū vectibus / parillos et bases / arcam et vectes / ppitiatoriu et velum qd̄ ante illud oppādit / mēsam cū vectibus et vasis / et p̄positionis panibus: cādelabru ad luminaria sustētanda: vasa illius et lucernas et oleu ad nutrimēta igni / altare thymiamatū: et vectes / oleu vnctionis et thymiam ex aromatibus: tentoriū ad ostium tabernaculi: altare holocausti et craticulaz eius eneā cū vectibus et vasis suis: labru et bases eius: cortinas atrij cū columnis et basibus: tentoriū i foribus vestibuli: parillos tabernaculi et atrij cū funiculis suis: vestimēta quoz vsus est in ministerio sanctuarij: vestes aaron p̄sificis ac filioꝝ eius / vt sacerdotio fungantur mihi. Egressaq; omnis multitudo filioꝝ israel de cōspectu moysi / obtulit mente p̄mptissima atq; deuota primitias dño / ad faciendū op̄ tabernaculi testimonij. Quicqd̄ ad cultū et ad vestes sanctas necessariū erat / viri cum mulierib; p̄buerunt: armillas et inares / anulos et dextralia.

C

Impletisq; sermonibus. i. dum compleret sermones ad populum: id est quando volebat populo loqui / ponebat velamē super facie suā.

Rela / carōis / Disc / rico / dia. / Libe / rans

Hec oib; p̄s. Di sericordiā et iudiciū cantabo. Et: Diserit cordias dñi in eternū cantabo. Hec nō oibus. Jac. ij. c. Judiciū sine misericordiā illi q̄ nō fecit misericordiā.

Expositio Cap. XXXV.

Litur cōgregata omni turba etc. **Thymiam** ac thymiam: diuisim lege. **Thymiam**. In cōpositiōe thymiamatis nō ponebat oleū: s; aromata tñ redacta i puluere. **Thymiam** ex aromatib;: id ē ex quatuor speciebus aromaticis: stacte / onycha / galbano et thure lucidissimo. **Vestibuli**: id ē atrij. **Abietarij**: id est lignarij. Et posuit speciem p̄ genere. Abies em̄ species arboris ē. Et abietarius dictio hebraica ē: et significat idē qd̄ hoc nomē magisteriū vel artificij / vt dicunt. **Polymitarij**. a polys / et mitos filiū. **Plumarij**. a pluma / qd̄ est ac. Vel opa plumarij: id est varia opera ad modū plumarum auium. **Expositio Ca. XXXVI.**

Ecce ergo beseleel etc. **Deconis** voce. Sic etiā modo vt̄ eradicaretur cupiditas ab ecclesia / necesse esset in clamare vt̄ cessaret ab offerendis muneribus in missis: qd̄ beatus Hieronimus proposuerat.

De vas aureū in donaria dñi separatū est. Si quis habebat aurū / hiacynthu et purpuram coccuq; bis tinctū: byssu et pilos caprarum: pelles arietū rubricatas et hiacynthinas: argenti et auri erisq; metalla obtulerunt dño: lignaq; sethim in varios vsus. S; et mulieres doctę dederūt q̄ neuerūt: hiacynthu / purpurā et vermiculū ac byssu et pilos caprarum: sponte p̄pua cūcta tribuētes. Idem cives vero obtulerūt lapides onychinos et gemmas ad sup humerale et rationale: aromataq; et oleū ad luminaria p̄cinnanda / et ad p̄parandū vnguentū / ac thymiam odorū suauissimi componendū. **D**ēs viri et mulieres mēte deuota obtulerūt donaria / vt fierēt opa q̄ iusserat dñs p̄ manu moysi. Cūcti filij israel volūtaria mēte dño deditauerūt. Dixitq; moyses ad filios israel: Ecce vocauit dñs ex nomine beseleel filiū huri / filij hur de tribu iuda: impleuitq; eum spiritu dei sapientia et intelligentia et scientia / omni doctrina ad excogitandū et faciendū opus in auro et argento et ere et ferro: sculpedisq; lapidibus / et opere carpentario.

† Ps. 100.

† Ps. 88.

Ex. 31. a.

A

Quicqd̄ fabre adiuueniri potest / dedit in corde eius: **D**oliab quoq; filiū achisamech de tribu dan / ambos erudiuit sapientia / vt faciāt opera abietarij / polymitarij ac plumarij / et hiacyntho et purpura coccuq; bis tincto et bysso: et texant oia ac noua queq; reperiant. **Ca. XXXVI.** **E**cce ergo beseleel et oliab / et ois vir sapiens / quibus dedit dñs sapientia et intellectū / vt scirēt fabre opari que in vltimo sanctuarij necēaria sūt / et que p̄cepit dñs fieri. Cūq; vocasset eos moyses et oem eruditū viz cui dederat dñs sapias et scias: et q̄ spōte sua obtulerāt se ad faciendū op̄: tradidit eis vnuerſa donaria filioꝝ israel. Qui cū instarēt op̄i quādie / mane vota p̄p̄s offerebat. Un artifices venire cōpulsū / dixerūt moysi: **I**d̄ offert p̄p̄s q̄ necessarius est. **I**ussit q̄ moyses p̄cōnis voce cantari: **N**ec vir nec mulier q̄cūq; ultra offerat in ope sanctuarij. Sicq; cessatū ē a munerib; offerēdis: eo qd̄ oblata sufficerēt et supabū darēt. **F**ecerūtq; oēs corde sapiētes ad explēdū opus tabernaculi / cortinas decē de bysso retorta et hiacyntho et purpura / coccuq; bis tincto / opere vario / et arte polymita. Quaz vna habebat in longitudine vi

B gintiocto cubitos: et in latitudine quattuor. Una mensura erat omnium cortinarum. Coniunguntur cortinas quinque alteri: et alias quinque sibi inuicem copulauit. Fecit et ansas hiacynthinas in ora cortinarum unius ex utroque latere: et in ora cortinarum alterius similiter: ut contra se inuicem uenerent anse: et mutuo iungerent. Unde et quinquaginta fudit circulos aureos: qui morderent cortinarum ansas: et fieret unum tabernaculum. Fecit et saga undecim de pilis caprarum: ad operiendum tectum tabernaculi. Unum sagum in latitudine habebat cubitos triginta: et in latitudine cubitos quattuor. Unius mensurae erant omnia saga. Quorum quinque iurix fecerunt: et sex alia sepatim. Fecitque ansas quinquaginta in ora sagi unius: et quinquaginta in ora sagi alterius: ut sibi inuicem iungerent: et phibulas eneas quinquaginta quibus nececeret tectum: ut unum pallium ex omnibus sagis fieret. Fecit et oportorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis: aliudque desuper velamentum de pellibus hiacynthinis. Fecit et tabulas tabernaculi de lignis sethim stantes. Decem cubitorum erat longitudo tabulae unius: et unius ac semis cubitum latitudo retinebat. Binque in castraturae erant per singulas tabulas: ut altera alteri iungeret. Sic fecit in omnibus tabulis tabernaculi. Quibus viginti ad plagam meridiana erat contra austrum: cum quadraginta basibus argenteis. Duae bases sub una tabula ponebantur ex utraque angulorum parte ubi in castraturae laterum in angulis terminantur. Ad plagam quoque tabernaculi quae respicit ad aquilonem: fecit viginti tabulas cum quadraginta argenteis basibus: duas bases per singulas tabulas. Contra occidentem uero: id est ad eam partem tabernaculi quae mare respicit: fecit sex tabulas: et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro: quae iunctae erant deorsum usque sursum: et in una copagine pariter ferebantur. Ita fecit ex utraque parte per angulos: ut octo essent simul tabulae: et haberent bases argenteas sedecim: binas scilicet bases sub singulis tabulis.

B Fecit et vectes: id est ordines uectium. Fecit et vectes de lignis sethim quinque ad continendas tabulas unius lateris tabernaculi: et quinque alios ad alterius lateris tabulas coaptandas: et extra hos quinque alios vectes ad occidentalem plagam tabernaculi contra mare. Fecit quoque uectem alium qui per medias tabulas ab angulo usque ad angulum perueniret. Ipsa autem tabulata deaurauit: et circulos eorum fecit aureos: per quos vectes induci possint: quos et ipsos aureis laminis operuit. Fecit et uelum de hiacyntho: purpura: uermiculo ac bysso retorta: opere polymitano: uarium atque distinctum: et quattuor columnas de lignis sethim: quas cum capitibus deaurauit: fuisque basibus earum argenteis. Fecit et tetorium in introitu tabernaculi ex hiacyntho: purpura: uermiculo: byssoque retorta: opere

plumarij: et columnas quinque cum capitibus suis: quas operuit auro: basesque earum fudit eneas quas et operuit auro.

Ca. XXXVII.

Fecit autem beuseleel et arcam de lignis sethim habentem duos et semis cubitos in longitudine: et cubitum ac semis in latitudine. Altitudo quoque unius cubiti fuit et dimidij: Uestiuitque eam auro purissimo itus ac foris: Et fecit illi coronam auream per gyrum: conflans quattuor anulos aureos per quattuor angulos eius: Duos anulos in latere uno: et duos in altero. Uectes quoque fecit de lignis sethim: quas uestiuit auro: et quos misit in anulos qui erant in lateribus arcae ad portandum eam. Fecit et portatorium: id est oraculum de auro mundissimo: duorum cubitorum et dimidij in longitudine: et cubiti ac semis in latitudine. Duos etiam cherubim ex auro ductili: quas posuit ex utraque parte portatorij: Cherub unum in summitate unius partis: et cherub alterum in summitate partis alterius. Duos cherubim in singulis summitatibus portatorij: extendentes alas et tegentes portatorium: seque mutuo et illud respicientes. Fecit et mensam de lignis sethim in longitudine duorum cubitorum: et in latitudine unius cubiti: quae habebat in altitudine cubitum ac semis: circumdeditque eam auro mundissimo: et fecit illi labium aureum per gyrum: ipsique labio coronam auream interasilem quattuor digitorum: et super eandem alteram coronam auream. Fudit et quattuor circulos aureos quas posuit in quattuor angulis per singulos pedes mensae contra coronam: misitque in eos vectes ut possit mensa portari: Quos quoque uectes fecit de lignis sethim: et circumdedit eos auro: et uasa ad diuersos usus mensae: acceptabula: phialas et cyathos et thimbula ex auro puro: in quibus offerenda sunt libamina. Fecit et candelabrum ductile de auro mundissimo: De cuius uerte: calami: cyphi: sphaerulae ac lilia praecedebant. Sex in utroque latere. Tres calami ex parte una: et tres ex altera. Tres cyphi in nucis modum per calamos singulos: sphaerulae simul et lilia. Equum erat opus sex cala-

Expo. ca. XXXVII.

Fecit autem beuseleel et arcam etc. **Portatorium:** qui portat oibus in quitibus vestris. i. Joh. iij. b. Misit de filium suum portatorem peccatis nostris. **Uectes:** Genes. i. vj. Seraphim stabant super illud: sex alae unius etc. Stant angeli assistentes deo: volant demonstrantes deum: uelut caput et pedes: quae fuerunt ante mundi constitutionem: et quae post futura sunt: non manifestat nobis: Haec enim soli deo nota sunt. **Portatorium:** Sicut in sacris etc. **Interasilem:** id est plano et celaturis intercalariter variata. **Quattuor digitorum:** In latitudine medietatis supereminerebat: altera pars dependebat inferius ad decorem. **Coronam auream:** De latitudine huius nihil dicit. **Fudit:** id est fusiles fecit. **Uasa:** fecit in acceptabula. **Phialas:** ad uinum libandum. **Cyathos:** ad oleum. **Thimbula:** ad thuris cremandum. **De cuius uerte:** id est hastili. **Calami:** id est brachia. **Equum erat opus:** id est simile. **Calamorum:** id est brachiorum.

... quae portat oibus in quitibus vestris. i. Joh. iij. b. Misit de filium suum portatorem peccatis nostris. Uectes: Genes. i. vj. Seraphim stabant super illud: sex alae unius etc. Stant angeli assistentes deo: volant demonstrantes deum: uelut caput et pedes: quae fuerunt ante mundi constitutionem: et quae post futura sunt: non manifestat nobis: Haec enim soli deo nota sunt. Portatorium: Sicut in sacris etc. Interasilem: id est plano et celaturis intercalariter variata. Quattuor digitorum: In latitudine medietatis supereminerebat: altera pars dependebat inferius ad decorem. Coronam auream: De latitudine huius nihil dicit. Fudit: id est fusiles fecit. Uasa: fecit in acceptabula. Phialas: ad uinum libandum. Cyathos: ad oleum. Thimbula: ad thuris cremandum. De cuius uerte: id est hastili. Calami: id est brachia. Equum erat opus: id est simile. Calamorum: id est brachiorum.

morū qui procedebant de stipite cāde/ labi. In ipso autem vecte erant quat/ tuor cyphi in nucis modum: spheru/ leg per singulos et lilia: et spherule sub/ duobus calamis per loca tria: qui simul b/ ser sunt calami procedentes de vecte/ vno. Et spherule igitur et calami ex ipso/ erant: vniuersa ductilia ex auro purissi/ mo. Fecit et lucernas septem cū emun/ ctoijs suis: et vasa vbi ea que emuncta/ sunt extinguntur: de auro mūdissimo. Talentum auri appendebat candela/ brū cum omnibus vasis suis. Fecit et al/ tare thymiamatis de lignis sethim/ habēs per quadrum singulos cubitos: et/ in altitudine duos: e cuius angulis pce/ debāt cōmua: vestiuirg illud auro pu/ rissimo cum craticula ac parietibus et/ cornibus: Fecitq; ei coronam aureolā/ per gyrum: et duos anulos aureos sub/ corona per singula latera: vt mittantur/ i eos vectes: et possit altare portari. Ip/ sos autem vectes fecit de lignis sethim/ et operuit laminis aureis. Composuit et/ oleum ad sanctificationis vnguentū: et/ thymiamata de aromatibus mundissi/ mis opere pigmentarij.

Ca. XXXVIII.

Fecit et altare holocausti d lignis/ sethim: quinq; cubitoz per qua/ drum: et trium in altitudine: cui/ cornua de angulis procedebant: ope/ runtq; illud ereis laminis: Et in vs^o ei/ parauit ex ere vasa diuersa/ leberas/ for/ cipes/ fuscinulas/ vnciuos et igniuz re/ ceptacula: Craticulamq; eius in modū/ retis fecit eneam/ et subter eam in altari/ medio arulā/ fusis q̄ttuor eneis anulis/ per totidem retiaculi sūmitates/ ad im/ mittendos vectes ad portandū: Quos/ et ipsos fecit de lignis sethim/ et operuit/ laminis eneis: induxitq; i circulos qui/ in altaris lateribus eminebant. Ipsum/ autem altare non erat solidum/ sed cauū ex ta/ bulatis: et intus vacuū. Fecit et labrū eneam cui/ basū sua de spēculis mulierum/ que excubabant/ in ostio tabernaculi: Fecit et atrium/ in cuius au/ strali plaga erant tentoria de bysso retorta cubi/ torū centū: Columnę eneę viginti cum basibus/ suis: capita columnarū/ et tota operis celatura ar/ gentea. Equę ad septentrionalez plagam/ tento/ ria/ columnę baselq; et capita columnarū eiusdē/ mēsure/ et operis ac metalli erāt. In ea vero pla/ ga que ad occidentem respicit/ fuerunt tentoria/ cubitozū quinquaginta/ columnę decem cū ba/ sibus suis eneę/ et capita columnarū/ et tota ope/ ris celatura argentea. Porro contra orientem/ quinquaginta cubitoz parauit tentoria/ e quib⁹

In ipso vecte:
a. i. basill. b. Sub
duob⁹ cal. vbi scilicet
duo brachia iungu/ tur in stipite: Et vbi
duo calami coniungu/ tur adinuicem.

Talentū auri:
ad pondus sanctuarij:
quod habet centū vi/ ginti libras. d. Cor/ nua: quibus innire
erant quattuor interi/ us catene dependen/ tes.

Expositio Capituli. XXXVIII.
Fecit et alta/ re etc.

Forci/ pes: ad disponenda li/ gna in igne. **Re/ ceptacula:** barilla. **Receptaculi:** id ē cra/ ticule. Et videtur litte/ ra ista esse pro opinio/ ne fido. de craticula: **Require supra.**

De spēculis mu/ lierum: id est de sedi/ bus speculorū. **De h/ require supra.**

Et in parte alte/ ra: alios scilicet quin/ decim cubitos triū col/ umnarum cū basibus/ suis. **Armicio:** id est cocco. **In/ cerimonijs:** id ē ad/ faciendas ceremonias/ deputata: q̄s cerimo/ nias scz. i. q̄ vasa ceri/ montarum.

Expo. Ca. XXXIX

De hiacyn/ tho etc.
Bracte/ as: id est laminas au/ reas.

quindecim cubitos columnarum triuz/ cū basibus suis/ vnū tenebat latus: et i/ parte altera/ quia inter vtrāq; introitu/ tabernaculi fecit/ quindecim eque cubi/ torūz erant tentoria/ columnęq; tres et/ bases totidē. Cuncta atrij tentoria bys/ sus retorta texuerat. Bases columna/ rum fuere eneę: capita autem earū cum/ cūctis celaturis suis argētea: Et et ip/ sas columnas atrij vestiuit argento: et/ in introitu eius opere plumario: fecit tē/ torū ex hiacyntho/ purpura/ vermicu/ lo ac bysso retorta/ quod habebat vigin/ ti cubitos in longitudine: altitudo vero/ quinq; cubitoz erat/ iuxta mensuram/ quā cuncta atrij tentoria habebant. Co/ lumne autem in ingressu fuere quattu/ or cum basibus eneis/ capitāq; earum/ celaturę argenteę: Paxillos quoq; tabernaculi et atrij per gyrum fecit ene/ os. Hęc sunt instrumenta tabernaculi/ testimoniij/ que enumerata sunt iuxta q̄/ ceptū moyfi/ in cērimonijs leuitarū per/ manum ithamar filij aaron sacerdotis: que/ beseleel filius huri filij hur de tribu/ iuda/ domino per moysem iubente com/ pleuerat/ iuncto sibi socio ooliab/ filio/ achisamech de tribu dan: qui et ipse ar/ tifer lignozū egregius fuit/ et polymita/ rius atq; plumarius/ ex hiacyntho/ pur/ pura/ vermiculo et bysso. Omne aurum/ quod expensum est in opere sanctuarij/ et quod oblatū est in donarijs/ viginti et/ nouem talentozū fuit/ et septingentozū/ triginta siclorū: ad mensuram sanctua/ rij. Oblatum est autē ab his qui transi/ erunt ad numeruz a viginti annis et su/ pra/ de sexcentis tribus milibus et quin/ gētis quinquaginta armatozū. Fuerūt/ p̄terea centū talenta argenti/ e quibus/ conflate sunt bases sanctuarij/ et introi/ tus vbi velum pendet. Centū bases fa/ cte sunt de talentis centum/ singulis ta/ lentis per bases singulas supputatis. De mille au/ tez septingentis et septuaginta quinq; siclis fecit ca/ pita columnarū/ quas et iḡas vestiuit argēto. Eris/ quoq; oblata sūt talenta septuaginta duo milia: et/ quadringēti supra sicli: ex quibus fuse sunt bases/ in introitu tabernaculi testimoniij/ et altare eneam/ cū craticula sua: omniaq; vasa q̄ ad vsuz ei⁹ p̄tinēt: et bases atrij tā in circūitū q̄ in ingressu ei⁹: et paxilli/ tabernaculi atq; atrij p̄ gyru.

Ca. XXXIX.

De hiacyntho vero et purpura/ vermiculo ac/ bysso fecit vestes quibus induitur aaron/ quando ministrabat in sanctis/ sicut p̄ce/ pit dñs moyfi. Fecit igit et sup̄būerale de auro/ bia/ cyntho et purpura/ coccoq; bis tincto et bysso retor/ ta/ opere polymitario. Inciditq; bracteas aureas

ca. xxxviii

ca. xxxix

ca. xxxix

C

B

A

et extenuavit in fila / vt possit torqueri cum priorū colorū subtegmīne / duasq; oras sibi inuicēz cōpulas in vtroq; latere summitatum: z balthēū ex eisdē coloribus: sicut p̄cep̄erat domin⁹ moysi. **B** Parauit et duos lapides onychinos astrictos / z iclusos auro / z sculptos arte gemmaria nominibus filiorū israel. Sex nomina in lapide vno / z sex i altero / iuxta ordinem natiuitatis eorum. Posuitq; eos in lateribus superhumeralis in mōnimentū filiorū israel / sicut h̄ cep̄erat dominus moysi. Fecit z rationale opere polymito iuxta opus superhumeralis / ex auro / hiacyntho / purpura / coccoq; bis tincto / z bysso retorta / q̄ drangulū / duplex / mensurē palmi: z posuit in eo gemmarū ordines quattuor. **C** In primo versu erat sardius / topaciū / smaragdus: In secūdo carbunculus / saphirus / iaspis: In tertio liguri / achates et amethystus: In quarto chrysolithus / onychin⁹ / berillus: circūdati z inclusi auro per ordines suos. Ipsiq; lapides duodecim sculpti erāt nominib⁹ duodecim tribuū israel / singuli per nomina singulorū. Fecerunt in rationali z catenulas sibi inuicē coherentes de auro purissimo: et duos vncinos / totidēq; anulos aureos. Porro anulos posuerunt in vtroq; latere rationalis: e quibus penderent duę catenę aureę: quas inseruerunt vncinis qui in superhumeralis angulis eminebant. **B** Hęc z ante et retro ita conueniebant sibi / vt superhumeralis z rationale mutuo necterent: stricta ad balthēū / z anulis fortius copulata: quos iungebat vitra hiacynthina ne laxē fluerent z a se inuicēz mouerentur: sicut p̄cep̄erat dominus moysi. Fecerūt quoq; tunicā superhumeralis totā hiacynthinam / et capitū in superiori parte cōtra mediū / orāq; per gyrum capitij textilem: deorsum autem ad pedes malapunica ex hiacyntho / purpura / vermiculo ac bysso retorta: z tintinnabula de auro purissimo / quę posuerūt inter malagranata in extrema parte tunice per gyrum: tintinnabulum aureum et malapunicū: Quibus ornatus incedebat pontifex quando ministerio fungebat / sicut p̄cep̄erat domin⁹ moysi. Fecerunt et tunicas byssinas ope textili aaron et filijs eius / z mitras cum coronulis suis / ex bysso: femialia quoq; linea byssina: cingulūz vero de bysso retorta / hiacyntho / purpura ac vermiculo / distinctum arte plumaria / sicut p̄cep̄erat dominus

a **Cum** priorum colorum: salicet hiacynthi / purpure / byssi / vermicali. **b** **Copulas**: sicut in dalmatica fit. **c** **Ex** eisdē coloribus: supple fecit. **d** **In** monumentum: duplices / vt filij imitentur bonos patres: et essent memores eorum: Vel vt sacerdos memor esset filiorum israel in sacrificando / pro eis orando. **e** **Duplex**: ex duplici filo textum: ad sustinendum pondus gemmarum. **f** **Fecerunt** quoq; tunicam: id est super quā erat superhumeralis. **g** **Cōtra mediū**: non ex transuerso super humeros: sed in lōgū: id ē a pectore vsq; ad medias scapulas. **h** **Et malapunicum**: iter scalariter scz fecerunt. **i** **Zunicas**: rochet. **k** **Coronulis suis**: id est circulis. **l** **Sanctum domini**: id est nomē domini: tetragramaton. **m** **Et tecti testimonij**: id est operimentū tabernaculi. **n** **Obtulerunt** tabernaculum: id est vnde fieret tabernaculum. **o** **Expositio** Capituli. **XL.** **o** **Scutusq; ē domin⁹ zc.** **o** **Adense** primo: apud scilicet quo pascha iudei celebrāt. **p** **In eo** arcam: in sanctofanctorum. **q** **Illata** mensa: id est deposita in sanctuario circa velum. **s** **Alta** re aureum: id est auratum. **r** **In lucernis suis**: id est cū lucernis. **t** **Corā** arca: extra veluz. **La** men fin Aug. vitra erat cum arca. **v** **At sit** sanctofanctorum: id est de numero sanctorū / vel valde sancta. **x** **Applicabis**: id est adduces.

moysi. Fecerunt z laminā sacre venerationis de auro purissimo / scripseruntq; i ea opere gemmario sanctum domini: z strinxerunt eā cū mitra z vitra hiacynthina / sicut p̄cep̄erat dominus moysi. **B** Perfectum est igitur omne opus tabernaculi et tecti testimonij. Feceruntq; filij israel cuncta quę h̄ cep̄erat dominus moysi: z obtulerunt tabernaculum z tectum z vniuersam supellectilē / anulos / tabulas / vectes / colūnas ac bases / oportorium de pellibus arietum rubricans / z aliud operimentū d̄ hiacynthinis pellibus / velum / arcam / vectes / propitiatorium / mensam cum vasis suis: z positionis panibus / candelabrū / lucernas / et utensilia earum cum oleo: altare aureum / z vnguentum / thymiana ex aromatis / z tentoriū in introitu tabernaculi / altare pneum / retiaculuz / vectes et vasa eius omnia / labrum cum basi sua / tentoria atrij z columnas cum basibus suis / tentorium in introitu atrij / funiculosq; illius et paxillos. **B** Nihil ex vasis defuit / quę in ministeriū tabernaculi et in tectum sederis iussa sunt fieri. Vestes quoq; quibus sacerdotes vtuntur i sanctuario / aaron scilicet z filij eius / obtulerunt filij israel / sicut h̄ cep̄erat domin⁹. **B** Quę postq; moyses cuncta vidit completa / benedixit eis.

Ca. XL. **o** **Scutusq; est dominus ad moysen** / dicens: **o** **Adense** primo / die prima mensis / eriges tabernaculum testimonij: z pones in eo arcam / dimittesq; ante illam velum: et illata mensa pones super eā quę rite p̄cepta sūt. **r** **Candelabrum** stabit in lucernis suis / z et altare aureum: in quo adoletur incensum cōram arca testimonij. **t** **Tentorium** i introitu tabernaculi testimonij pones / z ante illud altare holocausti. **u** **Labrum** inter altare z tabernaculum / quod implebis aqua. **v** **Circumdabisq; atriū** tentorijs z ingressum eius. **w** **Et assumpto** vntionis oleo / vnges tabernaculū cū vasis suis vt sanctificetur / altare holocausti et omnia vasa eius / labrum cum basi sua. **x** **Omnia** vntionis oleo consecrabis vt sint sancta sanctorum. **y** **Applicabisq; aaron** et filios eius ad fores tabernaculi testimonij: et lotos aqua in duos sanctis vestibus vt ministrent mihi: et vntio eorum in sacerdotum proficiat sempiternū. **z** **Fecitq; moyses** oia quę h̄ cep̄erat dominus. **aa** **Igitur** mense primo anni secūdi / i prima die mēsis / colloca-

